

Stockholm, 30 mars 2017

Yttrande
Dnr 17035

En inkluderande kulturskola på egen grund – Betänkande av Kulturskoleutredningen (SOU 2016:69)
(Ref. Ku2016/02380/KO)

Kungl. Musikaliska akademien (KMA) har tagit del av rubricerade betänkande och har följande synpunkter:

Nationella mål för kulturskolan (kap 6)

Kulturskolan är i dagsläget inte målstyrd på nationell nivå, vilket är närmast unikt i Sverige. Det är därför viktigt att de tilltänkta nationella målen formuleras på ett *övergripande* plan och att hänsyn tas till demografiska faktorer, kulturella variationer, lokala/regionala behov samt inte minst, att tilliten till lärarnas professionalitet beaktas i implementeringen av dessa mål.

Relationen till den obligatoriska skolan (kap 6.1)

Relationen skola – kulturskola behandlas endast marginellt i betänkandet. Därmed kvarstår att utreda en av de kanske viktigaste frågorna i sammanhanget: Hur kommer samverkan mellan utbildningspolitik och kulturpolitik att hanteras framöver? Hur avser Utbildningsdepartementet beakta Kulturdepartementets sammanställning av yttranden inom sitt ansvarsområde? Vilka incitament har Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) att tillvarata viktiga slutsatser av såväl utredning som yttranden i förhållande till grundskolorna?

Många lärare och skolledare vittnar om en utbredd känsla av att kulturskolans verksamhet alltmer upplevs som "störande" visavi det ordinarie arbetet i grundskolan. Den långt drivna målstyrning (prov/nationella prov) som genomsyrar dagens skola ger inget eller mycket begränsat utrymme för kulturskolans verksamhet under dagtid. KMA vill varna för negativa, rent av kontraproduktiva konsekvenser om den utvecklingen tillåts fortgå. Det finns en lång och framgångsrik tradition vad gäller samarbetet mellan skola och kulturskola. Grundskolan är den plats som samlar *alla* barn och ungdomar och blir därför en viktig kontaktyta och rekryteringsbas för kulturaktiviteter, inte minst genom att många lärare inom det estetiska området arbetar både i skolan och i kulturskolan. Akademiens uppfattning är att den kraft och kreativitet som frigörs i samverkan mellan skola och kulturskola måste tas tillvara och utvecklas – inte utarmas genom att de båda skolformerna separeras i tid och rum.

Akademien vill också understryka att det är ur bredden som spetskompetensen utvecklas. Vikten av att skapa bredd, dvs att tillgängliggöra kulturskolan för så många som möjligt över hela landet, är alltså fundamental. Svenska orkestrar vittnar redan idag om brist på tillräckligt skickliga instrumentalister inom vissa kategorier med utbildning i Sverige. Orsaken till detta är bland annat resultatet av en långsamt nedmonterad, och för familjerna allt dyrare, musikskola över hela landet vilket gjort att allt färre barn och ungdomar kan bibehålla och utveckla sin skicklighet med ett perspektiv på att kunna välja karriär som yrkesmusiker. Den långa köbildning som föreligger över hela landet idag inom ett antal instrumentkategorier inklusive sång/kör är inte acceptabel.

— KUNGL. MUSIKALISKA —
— AKADEMIEN —

Kulturskola på barns och ungas fria tid (kap 6.2)

Vad menar Utredaren med "barn och ungas fria tid"? Betänkandet saknar reflektion av begreppets innebörd och hur det kan komma att påverka synen på vad som värderas som viktigt respektive mindre viktigt i skolan och samhället. Hur påverkas exempelvis kulturskolelärares arbetstider och status? Givetvis kommer aktiviteter i kulturskolan fortsättningsvis att ske även på annan tid än skoltid; ensembler, orkesterspel, dansgrupper etc., men undervisning måste kunna ske också på dagtid, i samklang med grundskolans organisation och personal. Akademien vill understryka vikten av att kulturskolans verksamhet inte betraktas som alternativ fritidsverksamhet. Kulturskolans uppgift kan inte vara att tillhandahålla sysselsättning för grupper av barn och ungdomar i allmänt behov av att umgås i organiserade former efter skoltid.

Kulturskolan ska tillämpa en pedagogik som tillvaratar barnets/ungdomarnas egna erfarenheter och intressen (kap 6.2)

Det är viktigt att barn och ungdomar (både som individer och i grupp) ges möjlighet att möta nya världar och upplevelser utifrån sina egna förutsättningar. Ett viktigt pedagogiskt mål måste vara att på olika sätt skapa och vidmakthålla intressen, erbjuda alternativ, öppna nya dörrar och visa på möjligheter. Också i detta avseende är tillit till professionen en avgörande kvalitetsaspekt.

Gruppundervisning som norm (kap 6.2)

Utredaren menar att gruppundervisning bör utgöra normen. Akademien motsätter sig bestämt en sådan utgångspunkt, som saknar grund i vedertagen forskning och som missar rent uppenbara argument om individuella behov och förutsättningar. Samtidigt som det är bra att främja undervisning och konstnärlig utövning i olika grupp- och ensembleformer, är det minst lika viktigt att de barn och ungdomar som av olika skäl inte tillfredsställande kan tillgodogöra sig gruppundervisning men vill fördjupa sina kunskaper ska kunna erbjudas individuell undervisning.

Särskilt anpassade utbildningar för kulturskolans lärare (kap 6.8)

Det är nödvändigt med en utbildningsstruktur som ger goda möjligheter till påbyggnadsutbildningar och kvalificerad fortbildning. Tre terminer (90 hp) som föreläs är inte tillräckligt, utan bör grundas i en kandidatexamen (180 hp) på huvudinstrument. Det är därtill viktigt att det statliga uppdrag som lärosätena bör få framförallt innehåller pedagogik och konkret konstnärlig metodik inom relevanta ämnen för kulturskolan. Akademien menar att redan verksamma lärare i kulturskolan också ska kunna erbjudas detta pedagogiska kompetenslyft.

När det gäller utbildning/fortbildning av kulturskolans lärare bör uppdragen gå till lärosäten med relevant forskning inom området.

För Kungl. Musikaliska akademien,

Susanne Rydén, Preses

Fredrik Wetterqvist, Ständig sekreterare